

2019-07-03

HIV – persona ar stabilizētu HIV ārstēšanu, informācija par pacientu

Reģiona medicīnas uzrauga slimības kontroles lapa

Kāpēc esat saņēmis šo informāciju?

Jums ir HIV infekcija, kas tiek ārstēta ar vīrusa nomācošām zālēm un ārsts ir novērtējis, ka ārstēšana tiek labi stabilizēta. Labi stabilizēta HIV ārstēšana nozīmē, ka:

- Vīrusa līmenis asinīs vienmēr nav konstatējams.
- Jūs lietojat zāles, kā noteikts.
- Jūs regulāri veicat pārbaudes par vīrusa līmeni un ārstēšanu, parasti 2 līdz 4 reizes gadā vai pēc ārsta novērtējuma.

Kas ir HIV?

HIV ir vīruss, kas ietekmē Jūsu imūnsistēmu. Mūsdienās pastāv zāles, kuras, ja to lieto pareizā veidā, samazina vīrusa apjomu organismā un var inficētajai personai ļaut nodzīvot ilgu un kvalitatīvu mūžu. Ja Jums ir HIV infekcija ar labi regulētu ārstēšanu, seksuālā kontakta laikā riska nav. HIV infekciju nevar izārstēt un pat ar labi pielāgotu ārstēšanu vīruss paliek organismā.

Kā izplatās HIV?

Lielākā daļa HIV skarto to ieguvuši neaizsargāta dzimumakta dēļ – caur vaginālo vai anālo seksu, un dažkārt arī orālo. HIV saturošas asinis ir ļoti infekciozas, un HIV var tikt pārnestas no vienas personas uz citu asins pārliešanas laikā, nejauši saduroties ar adatu, vai arī, ja viņi lieto tās pašas šļirci vai citus injicēšanas rīkus. Efektīva HIV ārstēšana samazina vīrusa daudzumu asinīs tik lielā mērā, ka seksuālā dzimumakta laikā nevar inficēt citu. Gadījumos, kad pastāv asins infekcijas risks, piemēram, saduršanās, sagriešanās un dalīšanās ar šļirci, infekcijas risks, ko rada persona ar labi stabilizētu HIV ārstēšanu, nav tik labi pētīts, un tādēļ nevar pilnībā izslēgt inficētspēju. HIV var pārnest no mātes uz bērnu grūtniecības, dzemdību un zīdīšanas laikā. Ja ir zināms, ka mātei ir HIV, ir iespējams gandrīz pilnīgi novērst risku bērnam, lietojot zāles, un nebarojot bērnu ar krūti.

Kā nevar inficēties ar HIV?

HIV nevar iegūt apskaujoties, skūpstoties vai samīļojoties. Brūces, urīns, izkārnījumi, vēmekļi vai iesnas, kas nesatur asinis, nav infekciozas. Asinis saskarē ar nebojātu ādu nerada infekcijas risku.

Tiesības

Saskaņā ar Zviedrijas Infekcijas slimību likumu (*Smittskyddslagen*) HIV pārbaudes, ārsta apmeklējumi un ārstēšana ir bez maksas.

Jums ir tiesības arī uz psihosociālo atbalstu, kas jums var būt nepieciešams, lai cīnītos ar slimību. Jūsu ārsts Jūs informēs par to, kā izvairīties no citu personu inficēšanās riska.

Profesionālā darbība

HIV infekcija parasti nerada ierobežojumus studijām vai profesionālai darbībai.

Grūtniecība un barošana ar krūti

2019-07-03

Jūs varat saņemt palīdzību, kas ļauj Jums/Jūsu partnerim palikt stāvoklī ar minimālu risku inficēt bērnu. Lai pasargātu bērnu, grūtniecei ar HIV ir pienākums agrīnā grūtniecības posmā informēties veselības aprūpi par savu slimību, lai varētu veikt profilaktiskus pasākumus. Sievietes ar HIV nedrīkst barot bērnu ar krūti.

Bērns ar HIV

Ar attiecīgā ārsta starpniecību vecāki/aizbildņi un bērni saņems informāciju par aizsardzību pret infekciju, un tā pakāpeniski tiks pielāgota, bērnam kļūstot vecākam. Bērniem, kas dzīvo ar HIV, ir tādas pašas tiesības uz bērnu aprūpi un izglītību kā citiem bērniem, bet viņiem var būt īpašas vajadzības, kas jāņem vērā. Atbildīgais ārsts vai reģiona medicīnas darbinieks var sniegt pirmskolas izglītības iestādei informāciju, ja vecāki/aizbildņi tam piekrīt. Kad bērns uzsāk skolas gaitas, tiek informēts skolas veselības aprūpes dienests.

Prezervatīvi vaginālajam, anālajam un orālajam seksam

Prezervatīvi nodrošina labu aizsardzību pret HIV un citām seksuāli transmisīvām slimībām. Stabilizētas ārstēšanas gadījumā prezervatīvus dzimumakta laikā jums nav obligāti jālieto, taču tas joprojām ir ieteicams kā aizsardzība pret citām seksuāli transmisīvām slimībām.

Ar asinīm vienmēr jāapejas kā ar infekciozu vielu

- *Ikvienam, kas var nonākt saskarē ar Jūsu asinīm, mainot brūču pārsējus vai līdžīgi, ir jāvalkā cimdi.*
- *Ja kāds nonāk saskarē ar Jūsu asinīm, piemēram, no atklātas vai grieztas brūces, saduroties ar inficētu rīku, Jums ir jāinformē persona, ka asinis var būt inficētas ar HIV un ka viņam/viņa nekavējoties jāsazinās ar infektoloģijas klīniku/neatliekamās palīdzības nodaļu, lai noteiktu inficēšanās risku.*

Rīcības noteikumi, kas Jums jāievēro, lai netiktu inficēts kāds cits

Saskaņā ar Zviedrijas likumu par infekcijas slimībām HIV apdraud sabiedrības veselību. Tāpēc Jums ir pienākums pasargāt citus cilvēkus no inficēšanās riska. Ja rodas inficēšanās risks, Jums par šo slimību jāatklāj otrai personai. Tālāk sniegts infekcijas profilakses noteikumu saraksts, pamatojoties uz tiesību aktu aptvertajām jomām. Lielākā daļa šo noteikumu attiecas uz visiem, kam ir HIV, savukārt citi ir specifiski jūsu situācijai un laika gaitā var arī mainīties. Jūsu ārsts, izlemj, kurš no turpmāk minētajiem uzvedības noteikumiem jāpiemēro Jums.

1. *Jūs nedrīkstat ziedot asinis, orgānus vai audus transplantācijai.*
2. *Ja lietojat šļirciņas/adatas/citus injicēšanas rīkus medicīniskiem nolūkiem, Jūs nedrīkstat ļaut tās lietot citiem cilvēkiem.*
3. *Ja lietojat šļirciņas/adatas, lai injicētu zāles vai tamlīdzīgas zāles, Jūs nedrīkstat ļaut tās lietot citiem cilvēkiem. Jūs nedrīkstat arī dalīties ar analīžu konteineriem. Visi injicēšanas rīki ir jāuzglabā un jāutilizē tā, lai citas personas netiktu pakļautas inficēšanās riskam.*
4. *Jums jāatklāj, ka Jūsu asinis ir infekciozas, apmeklējot zobārstu vai vēršoties pēc medicīniskās aprūpes, kur personāls var nonākt saskarē ar Jūsu asinīm, piemēram, ņemot paraugus vai veicot ķirurģiskas procedūras. Rutīnas un vienkāršo pārbaužu laikā veselības aprūpē un zobārstniecībā, tostarp veicot asins analīzes un injekcijas, Jums nav jāinformē.*
5. *Jūs nedrīkstat dalīties ar personīgās higiēnas priekšmetiem, piemēram, skuvekļiem*

2019-07-03

6. *Jums jāiet uz atkārtotām vizītēm, kuras Jūsu ārsts uzskata par nepieciešamām.*

Ja esat saņēmis uzvedības noteikumus, kas, jūsuprāt, ir nepareizi, varat sazināties ar atbildīgo ārstu savā lēnē vai reģionā.